

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A DOHÁNYGYÁRTÁS, ELADÁS, VALAMINT A HOZZÁTARTOZÓ CIKKEK SZAKKÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

HATSEK ADOLF.

hová az előfizetési összegek
— valamint a kéziratok küldendők. —

TARTALOM: Nyílt levél. — Mily sűrűn eszközölhet a dohányárus és a kisárus árumegrendeléseket. — Kivitelünk. — Vegyes hírek.

Nyílt levél

a kir. m. pénzügyminiszter ur ő Excellentiájához.

Nagyméltóságú pénzügyminiszter Ur!

A lassu felvirágzásnak indult magyar dohánygyedáruságot súlyos betegség sorvasztja, az üzemnek kettéosztása, mely utját állja a teljes sikernek és egyenesen lehetlenné teszi azt. Mert míg a kir. magy. dohányjüvedéki igazgatóság minden haladást és minden újítást megragad, hogy megfelelően jót teremtsen, addig a nehézkes közigazgatási apparatus, tehát a pénzügyminiszterium dohányosztálya az, a mely egyenesen reactionariusan hat és működik. Kegyelmes Uram! Mi a dohánymonopolium ügyterét majdnem kezdete óta gyakorlatilag ismerjük és hivatászerűen működünk irodalmilag évek hosszú sora óta úgy ezen mint más szaklapoknál, de még sohasem tapasztaltunk oly elhanyagolást az adminisztráció terén, mint jelenleg.

Kegyelmes Uram! Nem arról a számtalan trafikhistóriáról van itt szó, melyek többé kevésbé szabályellenes, sokszor botrányos módon egynémely hatóság részéről istápolást nyernek; azokról az esetekről sem akarunk szólni, a melyekben egyesegyedül a protekeió, nem pedig a törvény és a tisztviselő diktálnak. Ha szükséges, beszámolunk ezekről más alkalommal. Azt kívánjuk csak felhozni, hogy a dohánymonopoliumnak nevezett óriási állami ipar — és üzleti vállalat semminemű szabályzat vagy rendelet igénybevétele nélkül oly kezelésben részesül, hogy esetenként minden

tisztviselő saját belátása szerint intézkedni képes.

A dohányelárusítás ügye Magyarországon igen rosszul áll. 500 dohánygyártmány gondoskodik a dohánygyártmányok kiszolgáltatásáról 55.000 kisárus részére. Minthogy a nagyárusoknak meg van engedve, hogy megfelelő elárusítási provisio helyett kárpótlás fejében kistőzsdét tarthatnak, a kisárusok természetesen teljesen ki vannak amazoknak szolgáltatva. A mi a kistőzsdéket illeti, a pénzügyigazgatóságok engedélyeket osztogatnak, a nélkül, hogy csak legtávolabbról is törődjenek Graenzenstein titkos tanácsos, egykori államtitkár által kibocsátott szigorú rendelettel. Engedélyeket adnak, a nélkül, hogy kutatnák, kicsoda az engedélyt kérő és megalégszenek azzal, ha a rendőrség nem tesz ellene kifogást; engedélyeket osztogatnak oly helyiségekre, melyek más emberek sajátját képezik és nem respektálják azt, hogy valakinek bizonyos jogai vannak egy dohánytőzsde vezetésére.

Egy 1906. január 1-én kiadott elárusítási szabályzat tartalmaz előírásokat, miket egy ember se tart be. Magyarországon nem tudja se nagy — se kistőzsdés, mikor kell az üzletét nyitnia és mikor bezárnia. Egy erre vonatkozó rendeletet, melyet a fővárosi pénzügyigazgatóság 1906. február havában kibocsátott, a miniszteriumban egyszerűen félretettek. Eme üzelmek következményeit ezernyi szegény kistőzsdés kénytelen viselni. A kir. magy. dohánytermékekkel való kereskedés kicsinyben

az összes elárusítók alig egy századrészenek adja meg a száraz kenyeret. A forgalomba kerülő dohánytermékeket azonban a vidéken a legtöbb helyiségben nem lehet kapni, a mi pedig a fővárost illeti, van itt 500-nál több kistőzsdés, a kik üzletükben más árucikkeket árúsítanak, a mi által a dohánygyártmányok elromlanak, ha egyáltalán meg vannak.

Ausztriához, nevezetesen Bécshez viszonyítva, a mi adminisztrációnk minden kritikán aluli rossz. Bécsnek nincs egyetlenegy nagytőzsdéje, mely kistőzsdével volna egybekapcsolva. Bécsben a dohánytőzsdék száma korlátolt. Bécsben sem elárusító sem tisztviselő a szabályzat ellenére nem cselekedhetik. Bécsben nem létezik protektor, bárki legyen is.

A dohánymonopólium üzemének kettőosztását époly nehézkesnek tartjuk mint károsnak. Nem tudunk évek óta oly tényt, mely a kir. magy. pénzügyminiszterium XIII. osztályából került volna ki az elárusítás avagy az elárusítók javára. Pedig tudvalevőleg nem ér semmit a legjobb gyártmány se, ha a vele való kereskedés nincs szervezve és helyesen vezetve. Hogy csak egyet említsünk, mennyi kárt okoz a rossz adminisztráció, felhozzuk azt a tényt, hogy manapság százezernyi szivarka, hivatlan kezek által gyártva, kerül naponta forgalomba, dacára, hogy már ismételtén rámutattunk azokra az utakra és módokra, a melyekkel e bajt megszüntetni lehetne.

Kegyelmes Uram! E soroknak semmi más a célja, mint hogy a dohánymonopóliumnak használjunk, oly cselekedet, mit már évek óta folytatunk és a melyről a legjobb bizonyítvány áll rendelkezésünkre. Célunk Nagyméltóságodnak figyelmét felhívni e tárgyra azért, mert tudjuk, hogy Nagyméltóságod igen alaposan ismeri a dohánymonopolium terét és hogy ezért elvárható, hogy Nagyméltóságod ez irányban el fogja rendelni mindazt, a mi szükséges, hogy a magyar dohánymonopolium, melynek a külföldön is elég nagy a tekintélye, a jövedelmezőség azon fokára emeltessék, melyet elérni kellene. De a súlyosan megkárosított elárusítók védelmére is, a kik mint az állam napszámosai valamennyi hivatás közül a legkeményebb életharcot megvívni kénytelenek, ezen szegény emberek védelmére is szükség van — rendezett viszonyokra.

Sajnos, ez idő szerint a viszonyok nem azok.

Fogadja Nagyméltóságod legkitünőbb tiszteletünk kifejezését.

A szerkesztőség.

Mily sűrűn eszközölhet a dohánynagyárus és a kisárus árumegrendeléseket?

Részben önkényes, részben teljesen hibás nézetek uralkodnak ezen kérdés körül. Kezdjük a nagytőzsdésen, aki a kir. magy. dohányraktárból rendeli az árut. Itt egy a budapesti dohányraktár által néhány év előtt javaslatba hozott utasítás mérvadó. Származási helyénél fogva ez az utasítás természetesen annyira kényelmes a dohányraktárnak, a mennyire csak lehetséges. Olyan ez az utasítás, hogy tőle az ország fővárosa vagy egy vidéki város sokszor napokig is el lehetne dohányárak nélkül, még akkor is ha az odavaló tisztviselőnek nem volna egyéb dolguk, mint a hivatal megkövetelte házi munkájuk. A Budapest környékén levő dohánynagyárusok részére való egy vagy kétszeri árukiutalványozásra vonatkozó utasítás üzleti szempontból egyszerűen képtelenség és rendkívül károsítja a fogyasztást. Tényleg látunk itt a fővárosban naponta környékbeli nagytőzsdéseket, akik eljönnek legalább egypár zsákkal komisz dohányt kölcsön kérni, mert a paraszt nem ért tréfát és erélyesen követeli a dohányát. De miként áll a szivar és szivarka dolga, mely tudvalevőleg drága? A legtöbb nagytőzsdében napokig nem kapni egyes fajokat, mert a kir. magy. dohányraktárakban nem kapni annyiszor árut, ahányszor szükség volna. Vagy utasítsák tehát a vidéki nagytőzsdéseket, hogy dupla készletet szerezzenek be vagy pedig a dohányraktárt: hogy annyiszor szolgáltatson ki árut, amennyi szükséges. A dohánymonopol hivatal ugyan, de elvégre mégis üzlet, ipari és kereskedelmi üzeme a melynek legelső gondja, hogy az áru oldassék. De hogy adjunk el árut, ha nincs!

Ami a kistőzsdéseket illeti, a felettük uralkodó nagytrafikosok saját szabályzatot csináltak maguknak, mely szerint a kistőzsdések csak 1—2 szer hetenként hozathatnak árut. Melyik rendelet intézkedik így? Ha az elárusítási szabályzatban ben van, hogy a kistőzsdés köteles magát 5 napi készlettel ellátni, még az nem jelenti azt, hogy a nagytőzsdésnek joga van ezt ellenőrizni. Az ellenőrzés a pénzügyőrség dolga, csak ennek van joga ügyelni arra, hogy a kistőzsdés elegendő készletet tart-e raktáron. A nagytőzsdésnek ehhez semmi köze, neki kötelessége annyiszor kiadni árut ahányszor kéri. Ily manőverek ismét mutatják mily eszetlen viszony létezik nagy és kistőzsdés között. Hogy a nagytőzsdés nem rogy össze a sok munkától, bizonyítják a IV., V., I. és III. kerületi nagytőzsdék, ahol minden időben lehet árut kapni. Miért nem a többiekben is?

Tehetnek-e a kistőzsdések arról, ha a nagytőzsdés urak ismételten kékjutazásra mennek évente és saját becses személyüket nem helyettesítetik más személyzettel? Önkény itt, önkény amott. Valóban legfőbb ideje volna, azt a régi rozoga talyigát, mellyel manapság még a dohánymonopoliumot adminisztrálják, egy modern járművel kicserélni. Micsoda üzem az, a hol mindenki, aki a dologgal némi összeköttetésben van hacsak teheti, azt teszi, a mit akar. A kistőzsdéseknek persze, a kiknek kezében ily hatalom nincs, hallgatniok kell, mert ki vannak szolgáltatva az önkénynek. Csak volna a nagyközönségnek halvány sejtelme arról, mi mindenféle terhet és nyügett raknak egy ily szegény trafikos nyakába.

Kivitelünk.

Földrajzi fekvésünknel fogva is arra kellene törekednünk, hogy meghódítsuk a magunk számára nagy németországot. Igaz ugyan, hogy Ausztria hódítgathódítgat, de ez csak amolyan immel-ámmal való ditgatás, a mely nem hiszem, hogy a költségeket visszatéríti az osztrák jövedéknek. Pedig ennek nem kellenne így lenni, csak egy dolog kellene hozzá ami a jövedék méltóságával és előkelő mivoltával ugyan nem fér össze, de a kereskedelem és a kereskedő egyedüli támasza — az üzleti szellem. Nem olyan megvetendő dolgok!

Üzletet nem lehet meghatározott és előirt szabályok és régi rendeletek után vezetni. A mai kereskedőnek modernnek kell lenni és haladnia kell szakmájában a kor szellemével.

Már most például tudvalévő dolog, hogy Németországban sokkal enyhébb, gyengébb és világosabb szivarokat kedvel a közönség, mint nálunk. Az okos szivarkereskedő ilyenkor összes gyenge, jóaromájú szivarkészletét, nagyobb reklám kíséretében, valamint szép csomagolással, mert künn ez majdnem fődolog, kiküldi — és az üzlet megy. De hát mit tesz az okos osztrák jövedék?

Mindenütt a legkétesebb, legpiszkosabb helyeken egész kis kereskedőknél helyezi el áruait, úgy hogy a német, de még az osztrák, vagy magyar ember sem vesz szívesen ilyen helyen árut.

Mindezeket pedig magyar nyelven nem azért mondtam el, hogy Ausztria okuljon belőle, hanem, hogy egy kevésbé beszéljünk a mi kivitelünkről is, ennek kapcsán, — a mi nincs.

Van kivitelünk, azaz szabad exportálnunk pl. Amerikába, a hol oly óriási a vám, meg a fuvar, hogy pl. egy Trabucco szivar 18 centbe (90 fillér) kerülne. Szeretném látni azt a tulipános magyart odakünn, aki tiszta hazafiságból ilyen áron Trabuccot, vagy általában magyar gyártmányt szína.

Németországba ugyilátszik nem szabad exportálnunk. Vagy ha szabad, hát úgy szabad, ahogy exportálunk — t. i. semmiképen.

Volt ott Berlinben, ha jól tudom a magy. kir. dohányjövédék gyármányainak egy elárúsítója, nyolctiz emberrel felfegyverkezve, — nem tudtak boldogulni, hát hamarosan átadták az egész dolgot Németország részére egy brémai cégnek. Ez a cég a mint hallom a napokban fizetéseképtelen lett. — Szóval ott állunk, ahol a mádi zsidó!

Talán vakmerő ezen állításokkal szemben az én merész, véleményem, de teljesen kizártnak tartom hogy okszerű, helyes vezetés mellett Németország nagyobb városaiban, vagy előkelőbb üzlettel összeköttetésben vagy pedig, ami még ennél is jobb önálló üzletben az illető város több forgalmasabb utcáin, terein, persze elegáns berendezésének kellene lennie és annak vezetése egy teljesen szakavatott művelt emberre legyen bízva és a siker elmaradhatatlan. A legtöbb ember künn azt sem tudja, hol lehet jövedéki árut kapni, hisz az eldugott utcák piszok üzleteiben valamirevaló ember nem is vásárol, tehát sok ilyen fiók jövedéki trafiknak kellene megnyitni és óriási jövedelmet lehetne húzni belőle.

Az osztrák dohányegyedárúság a saját kis üzletével ott künn, úgy látszik el akarja rontani a mi üzletünket is, pedig mondhatom, hogy pl. a pipás emberek, pedig ott künn sokan pipálnak, sok pénzt adnának azért, ha rendesen jó magyar pipadohányt szíhatnának. Szivarjainkat, cigarettáinkat is jó hír előzte meg, megsúghatom, jobb hír, mint az osztrákét, csak azt kell megjegyeznünk, hogy egy nagyobb városban nem elég, ha *egy* magy. kir. dohányjövédéki üzlet van.

A közönség, főleg a szivaros közönség, Németországban nagyon el van kényeztetve, lévén nagy a concurrentia s elvárja azt, hogy az ő szivarfajtáját minden utcasarkon megkaphassa.

Nem tudom, vajjon nem lehetne-e arról is kísérleteznünk, hogy a mi nicotin szegény szivarjaink, a Delicias és a Rosita, odakünn tetszenének-e?

Jövedéknél, főleg a mi jövedékünknel a német közönség már előre is meg lenne győződve legalább arról, hogy a szivar ment minden káros anyagtól és a dohány kilugozása nem etersavval történik, mely az egészségre káros hatása.

H. N.

Vegyes hírek.

A fővárosi dohánykistőzsdések gyűlése. *Julius 29-én, délután 3 órakor* a fővárosi dohánykistőzsdések tanácskozássra gyűlnek össze a Drechsler-féle helyiségben (Andrássy-út, I. emelet).

E tanácskozásnak, melynek célja végleges állásfoglalás, tárgya a kistőzsdéseknek ismert panaszai, a melyek memorandum alakjában vagy a pénzügyminiszternek vagy a képviselőháznak sürgős orvoslás céljából átadandók lesznek. A kistőzsdések kérik fogják:

1. a kistőzsdéseket súlyosan sújtó amaz állapot megszüntetését, mely szerint a nagytőzsdések a

fővárosban meg van engedve kistőzsde vezetése is, miáltal teljesen ki vannak szolgáltatva a nagyárusoknak, amit például Bécsben már rég beláttak és megszüntettek.

2. hogy a dohánytőzsdék száma a lakosság számához arányítva, szabályoztassék.

3. hogy az ugynevezett bérfizetés, melynek semmi jogi alapja nincs és csupán egy ósdi szokás helytelen magyarázata alapul, eltörültesék.

4. hogy a dohánytőzsdei engedély 6 évi fennállás után átiratható legyen, de nem hamarabb

5. minthogy minden dohánytőzsde a magyar címert és a »kir. magyar« jelzést viselheti, szigoruan vizsgál-tassék meg minden engedélyt kérőnek erkölcsi minősége.

6. a kir. magy. dohánytőzsdékben áruba kerülő mellékcikkek, a melyek mind könnyen előállíthatók Magyarországon, legyenek magyar gyártmányok és ne essenek külön adó alá.

A tőzsde engedély megszűnik nyolc nap után, ha ezen idő alatt a tőzsdés meg nem nyitja a tőzsdét. Ez világosan olvasható azon szerződésben, melyet az engedélyt nyert aláír. Ha az illető hatóságoknak úgy tetszik, hogy kivételeket tegyenek ott, ahol akarnak, akkor ők sem követelhetik a dohányárusoktól, hogy utasításukat komolyan vegyék.

A dohánytőzsde helyiségét előírás szerint mindenkor meg kell vizsgálni, mielőtt oda árusítási engedélyt adnak. Ez így volt ötven év óta és ma is meg van mint oly intézkedés, melyet elkerülni nem lehet. Hogy adhat tehát a pénzügyigazgatóság engedélyt egy helyiségbe, amelyet meg sem jelölnek? Felvilágosítást kérünk!

Az erkölcsi bizonyítványt, melyet a tőzsdei engedélyt kérelmezőnek kérvényéhez csatolnia kell, a rendőrség állítja ki, a mely azonban csak annyit jelent ki, hogy az illető benyújtó a rendőrséggel addig konfliktusba nem keveredett. Csakhogy van nem egy becsületbe vágó foglalkozás, mely a rendőrségnek tudomására nem jut addig a míg feljelentés nem történik. Vannak aztán emberek, akik azelőtt a vidéken ismeret-séget kötöttek a rendőrséggel és ha itt a fővárosban 6 hónapig laknak és tisztességes életmódot folytatnak, a rendőrség habozás nélkül kiállit nekik erkölcsi bizonyítványt. A pénzügyi hatóságok azon véleményben vannak ugyan, hogy ők nem erkölcsbírák és hogy semmi közük sincs azoknak jelleméhez, a kik dohánytőzsdéért folyamodnak. De megfelelnek arról, hogy a magyar címer és a »kir. magyar« jelzésnek védelme alatt csak tisztességes üzleteket folytatni szabad, amiből az következik, hogy ilyen folyamodónak jellemét igenis nagyon szigoruan meg kell vizsgálni. Ha a pénzügyigazgatóságoknak ehhez nincs elég idejük akkor, a dohányjövedéki kezelés ezen részét

egyáltalán ki kell venni kezeikből. Tekintettel a pénzügyigazgatóságok egyre szaporodó munkahalmazára ezen eshetőség csak javára szolgálna a dohánymonopoliumnak.

A Hirlapírók Nyugdíjintézetének jubiláris ünnepe. A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete jubileuma alkalmából Szent-István napjára három napra tervezett nagyszabású ünnepet akart rendezni a Városligetben. Az ünnepet rendező bizottság meg is kezdte az előzetes munkálatokat, de mert egyes kedvezések megszerzése hosszú ideig elhúzódott és figyelemmel arra, hogy augusztusban Budapest előkelő közönsége még nem szokott visszatérni nyaralásából, az ünnepeket nem Szent István-napján, hanem szeptember 28-án, 29-én és 30-án fogja rendezni, a mikor már nemcsak a színházak kapui nyílnak meg, hanem az ősz futtatás Budapestre gyűjti az előkelő világot. Az ünnep programjának részleteivel a szűkebb bizottság most foglalkozik és a legközelebbi napokban fogja egybe-hívni a művészeket és a hírlapok művészeti rovatainak a vezetőit, hogy megalakítsa a művészi rendező-bizottságot. A nyugdíjintézet eddig mindig számított a nagyközönség pártfogására. Ezuttal is legelső sorban a nagyközönségre támaszkodik oly irányban, hogy a rendezésben a nagyközönség részvételét szeretné magának biztosítani. A rendező-bizottság tehát szívesen látná, ha az érdeklődők és hozzáértők az ünnep rendezése körül támadt eszméket, terveket és javaslataikat az intézet titkárával Fekete Ignác dr.-ral (V., Béla-utca 3. szám) minél előbb és minél számosabban közölnék.

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyárusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyárusok és különlegességi raktárok tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárulásával. Ezen visszas állapotról segitendő ily feltételek mellett, hozza forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyeket, a melyek az inreális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyeket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyárusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolci, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olmüci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák**. Elster és Topf lemergi cég kívánatra szívesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagy- és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

ORGAN FÜR DAS GESAMMTE TABAKFABRIK U. VERSCHLEISSWESEN, WIE AUCH DER DAZU GEHÖRIGEN FÄCHER

INHALT: Offener Brief. — Wie oft kann der Tabakgross- und der Tabak-Kleinverschleisser Fassungen vornehmen. — Vermischte Nachrichten

Offener Brief

an Sr. Excellenz dem Herrn k. u. Finanz-Minister.

Ew. Exc. Herr Finanz-Minister!

Das ungarische Tabak Monopol, dessen langsames Emporblühen lediglich der Fabrikationsstelle zu danken ist, es krankt an der Zweitheilung des Betriebes, welch Letzteres einen vollständigen Erfolg verhindert und geradezu unmöglich macht.

Denn während die Direktion der k. u. Tabakregie jedem Fortschritt und jede Neuerung aufgreift um entsprechend Tüchtiges zu schaffen, ist es der schwerfällige administrative Aparat, dess die Tabak Section des k. u. Finanz-Ministeriums, die geradezu rückschrittlich wirkt und arbeitet.

Ew. Exzellenz! Wir kennen das Gebiet des Tabak-Monopols beinahe von seinem Anbeginn an praktisch, und arbeiten berufsmässig schriftstellerisch an diesem und anderem Tabakfachblättern viele Jahre, aber noch niemals konnten wir eine derartige Vernachlässigung auf dem Gebiete der Administration bemerken, wie diess gegenwärtig der Fall ist.

Ew. Excellenz. Es kann hier nicht die Rede davon sein, dass wir der zahlreichen Trafikgeschichten gedenken, die in mehr oder weniger ordnungswiedriger und oft scandalearer Weise, von Seite mancher Behörden eine Förderung erfahren; auch wollen wir nicht die Fälle erwähnen, wo lediglich die Protektion und nicht das Gesetz und der Beamte diktirt. Wenn nöthig werden wir das bei einer anderen Gelegenheit thun. Wir wollen nur erwähnen, dass jenes riesige staatliche Industrie und Handelsunternehmen welches Tabak-Monopol heisst, ohne Zuhilfenahme irgend welcher Vorschriften oder Verordnungen derart administries wird, dass

jeweilig jeder Beamte, nach eigenem Gutdünken zu verfügen im Stande ist.

Das Tabakverschleisswesen in Ungarn liegt ganz darnieder, 500 Tabakgrossverschleisser besorgen die Ausfolgung der Tabakfabrikate an 55000 Kleinverschleisser. Da die Grossverschleisser anstatt einer entsprechenden Verkaufsprovision als Entschädigung einen Tabakkleinverschleiss betreiben dürfen, sind die Kleinen natürlich gänzlich ausgeliefert. Was die Kleinverschleisser betrifft, ertheilen die Finanz Direktionen Lizenzen ohne sich um die von dem ehemaligen Staatssecretair Excellenz Geheimrath Gränzenstein erlassene strenge Verordnung im Geringsten zu kümmern.

Man ertheilt Trafik Lizenzen ohne zu ermitteln welchen Charakters der Einreicher ist, wenn er nur von der Polizei unbeanstandet ist; ferner ertheilt man Lizenzen für solche Lokale die anderen Leuten gehören und respektirt es nicht, ob irgend Jemand gewisse Rechte zum Betriebe der Tabaktrafik besitzt.

Eine am 1, Januar 1906. herausgegebene Verschleissvorschrift enthält Verfügungen die kein Mensch respektirt. In Ungarn weiss weder Gross noch Kleintrafikan, wann er das Geschäft öffnen und wann er dasselbe schliessen muss. Eine derartige Verordnung welche die hauptstädtische Finanz-Direktion in Februar 1906 erlassen hatte und welche in Sinne der Allgemeinen Vorschriften verfügt, wurde einfach im Ministerium ad acta gelegt.

Die Folgen dieser Manipulation hatten tausende armer Kleinverschleisser zu tragen Der Detailhandel mit den k. u. Tabakprodukten bringt kaum den hundertsten Theil der gesammten Verschleisser das nöthige Brot. Die in den Verschleiss gelangenden Tabak-

producte sind aber, was die Provinz anbelangt in den meisten Lokalen nicht zu haben, und was die Hauptstadt betrifft, gibt es hier über 500 Kleinverschleisser, die ihr Geschäft mit anderen Geschäftsartikeln führen, wodurch die Fabrikate verschlechtert werden, wenn überhaupt solche vorhanden sind.

Im Vergleiche zu Oesterreich, namentlich Wien, ist unsere Administration unter aller Kritik schlecht. In Wien gibt es keine einzige Grosstrafik, die mit einem Detailgeschäft verbunden wäre. In Wien ist die Anzahl der Trafiken eine beschränkte. In Wien darf kein Verschleisser und kein Beamter gegen die Vorschriften handeln. In Wien nützt keinerlei Protektor und wäre er wer immer.

Die Zweitheilung im Betriebe des Tabak Monopols halten wir für ebenso schwerfällig, wie auch schädigend. Seit vielen Jahren erinnern wir uns keiner einzigen That, welche die XIII. Section des k. u. Finanz-Ministeriums zum Wohle des Verschleisses, oder der Verschleisser gethan hätte. Und doch, nützt ja bekanntlich das beste Produkt nichts, wenn der Handel mit demselben nicht organisirt und tüchtig geleitet wird. Um nur Eines zu erwähnen, wie schwer schädigend eine schlechte Administration wirkt, führen wir die That-sache an, dass noch dermalen täglich Hunderttausende Zigaretten von unberufenen Händen fabricirt und in den Handel gebracht werden, trotzdem wir schon sehr oft Wege und Mittel andeuteten welche dieses Übel zu beseitigen vermöchte.

Ew. Excellenz. Wir bezwecken mit diesen Zeilen nichts anderes, als dem Tabak-Monopol zu nützen, ein Vorhaben dass wir schon seit vielen Jahren befolgen, und über welches uns auch das beste Zeugniß zu Gebote steht. Wir bezwecken die Aufmerksamkeit Ew. Excellenz auf diesen Gegenstand darum zu lenken, weil wir die Gewähr haben, dass Ew. Excellenz das Gebiet des Tabak-Monopols sehr genau kennt und dass es daher zu erwarten steht, Ew. Excellenz werden nach dieser Richtung hin die geeigneten Verfügungen treffen um das ungarische Tabak-Monopol, dass sich sogar im Auslande, nur durch seine Leistungen eines ziemlichen Ansehens erfreut, auch auf jene Stufe des

Erträgnisses zu bringen, welche erreicht werden müsste. Aber auch zum Schutze der schwer geschädigten Verschleisser, welche als Tagelöhner des Staates ohnehien unter sämtlichen Berufsarten, den härtesten Kampf mit dem Leben aufnehmen müssen, zum Schutze jener armen Leute bedarf es — geordneter Zustände.

Leider haben wir dieselben dermalen nicht.

Empfangen Ewer Excellenz den Ausdruck unserer besonderen Hochachtung.

Die Redaction.

Wie oft kann der Tabakgross- und der Tabak-Kleinverschleisser Fassungen vornehmen.

Theils willkürliche, theils grundfalsche Anschauungen sind es, welche über diese Angelegenheit im Umlauf sich befinden. Beginnen wir bei dem Grosstrafikanten, welcher aus dem k. u. Tabak-Magazin die Waaren ausfasst. Für dasselbe ist eine, vor einigen Jahren von dem Tabak-Magazin in Budapest vorgeschlagene Verordnung massgebend. Dieselbe ist in Folge ihrer Ursprungsstelle natürlich so bequem wie möglich für das Tabak-Magazin. Gemäss dieser Verordnung könnte manchmal die Hauptstadt des Landes oder irgend eine Provinzstadt tagelang ohne Tabak-Material stehen, auch dann, wenn die Beamten dort nichts anderes zu thun hätten als die eigenen Hausarbeiten, welche das Amt erfordert zu verrichten. Die Vorschrift des ein oder zweimaligen Ausfassens der Waaren an Grostrafikanten, wie sie in der Umgebung von Budapest sich befinden ist vom geschäftlichen Standpunkt aufgefasst einfach absurd und schädigt den Consum riesig. In der That finden wir täglich die Grosstrafikanten der Nachbarorte hier in der Hauptstadt um sich zumindest einige Säcke ordinären Tabak hier auszuliehen, da die Bauern auf dem Lande keinen Spass verstehen und den Tabak energisch fordern. Wie aber sieht es mit den Zigarren und Zigaretten aus, die bekanntlich viel Geld kosten. Tagelang erhält man in den meisten Grosstrafiken manche Sorten nicht, weil in den k. u. Tabak Magazinen nicht so oft Waaren ausgefolgt werden, wie es nothwendig wäre. Entweder verhalte man die Provinz Grossverschleisser dazu den doppelten Vorrath sich anzuschaffen, oder aber soll das Tabak Magazin die Waaren so oft ausfolgen, als es nothwendig ist. Das Tabak Monopol wird allerdings amtlich betrieben, aber schliesslich ist es ja doch ein Geschäft, ein industrieller und Handelsbetrieb, der fürs Erste dafür zu sorgen hat, dass man die Waaren verkaufe. Wie aber kann man Waare verkaufen, die man nicht besitzt. Was die Kleintrafikanten anbelangt, so

haben sich die zu ihren angewiesenen Grosstrafikanten eine eigene Vorschrift zurecht gelegt, welche derart lautet, dass die Kleintrafikanten nur 1—2 mal wöchentlich Fassungen vornehmen können. Wo aber steht das? In welcher Vorschrift kommt das vor? Wenn es in den Verschleissverordnungen heisst, dass der Kleintrafikant einen Vorrath für 5 Tage haben muss, so will das nicht besagen, dass die Grosstrafik berechtigt ist diess zu constatiren. Die Kontrolle ist Sache der Finanzwache, nur sie hat darauf zu sehen, ob der Kleintrafikant genügend Waare auf Lager hat. Aber den Grosstrafikanten geht diess gar nichts an, er hat die Pflicht die Waaren so oft sie verlangt werden auszufolgen. Derlei Manöver zeigen wieder, welches widersinniges Verhältnis zwischen Gross- und Kleintrafikanten besteht. Beweis dafür, dass die Grosstrafik sich nicht überarbeiten liefern der IV. V. I. und III. Bezirk der Hauptstadt, deren Grosstrafikanten, zu jeder Zeit Waaren ausfolgen. Warum nicht auch die Andern? Können die Kleintrafikanten dafür, wenn die Grosstrafikanten einigemal im Jahre Lustreisen machen und statt ihrer werten Person, nicht mehr Personal anstellen? Willkür hier, Willkür dort! Es wäre wahrlich schon an der Zeit diesen alten ausgefahrenen Karren mit welchem dormalen das Tabakmonopol noch administrativ betrieben wird durch ein moderneres Fahrzeug zu ersetzen. Was ist das für eine Wirthschaft, was ist das für ein Betrieb, wo jeder der nur mit dem Gegenstande irgend etwas zu thun hat, nur dasjenige thut, was er will, das heisst wenn er nur ein bisschen Macht in Händen hat. Die Kleinverschleisser welche diese Macht nicht besitzen, müssen sich natürlich fügen und sind der Willkür preisgegeben. Ach, wenn das grosse Publikum nur eine Ahnung hätte, was alles diesen unglückseligen Beruf des Trafikantenstandes aufgebürdet wird!

Vermischte Nachrichten.

Konferenz der hauptstädtischen Tabak-Kleinverschleisser. Am 29. Juli, Nachmittag 3 Uhr, findet im Etablissement Drechsler, (Andrássy-ut I. Stock) eine Konferenz der hauptstädtischen Kleinverschleisser statt.

Gegenstand dieser einen endgiltigen Entschluss zum Zwecke habenden Versammlung, sind die bekannten Beschwerden der Kleinverschleisser, welche in Form eines Memorandums entweder dem Finanz-Minister, oder dem Abgeordnetenhaus behufs dringender Abhilfe überreicht werden sollen. Es wird nämlich gebeten:

1. Um Abstellung jenes, die Kleinverschleisser schwer schädigenden Umstandes, wonach die hauptst. Grosstrafikanten auch den Kleinverschleiss Betrieb ausüben wodurch sie den Grosstrafikanten gänzlich ausgeliefert sind, was zum Beispiel in Wien schon längst eingesehen und dort abgestellt wurde.

2. Dass die Anzahl der Tabaktrafiken im Verhältnis zur Bevölkerungszahl normirt werde.

3. Dass die sogenannten Pachtzahlungen, die keinerlei Rechtsbasis haben und die nur auf eine falsche Auslegung einer alten Gepflogenheit beruhen, gänzlich aufhören.

4. Dass die Umschreibung einer Tabaktrafik-Lizenz nach 6 jährigen Bestände gestattet werde, aber nicht früher.

5. Nachdem jeder Trafik die Führung des ungarischen Wappens und die Bezeichnung »kön. ung.« zusteht, soll auch die moralische Qualität eines jeden Bewerbers genau geprüft werden.

6. Die in den k. u. Tabaktrafiken zum Verkaufe gelangenden Nebenartikel, die sämtliche in Ungarn leicht erzeugt werden können, sollen ungarische Fabrikate sein und sollen auch nicht einer separaten Besteuerung unterliegen.

Die Tabaktrafik Lizenz erlischt nach acht Tagen, wenn der Lizenzinhaber während dieser Zeit die Trafik nicht eröffnet. Das ist ganz deutlich zu lesen, in jenem Vertrag welchen derjenige der die Lizenz erhält, unterschreibt. Wenn es den betreffenden Behörden beliebt dort wo sie will Ausnahmen zu machen, so kann sie von den Tabakverschleissern auch nicht fordern, dass man ihre Verfügungen überhaupt ernst nimmt.

Das Lokal einer Tabaktrafik, soll gemäss Vorschrift untersucht werden, bevor man in dasselbe einen Verschleiss bewilligt. Das ist seit fünfzig Jahren so gewesen und besteht heute noch als eine Verfügung die nicht umgangen werden kann. Wie kann die Finanz Direction also Jemandem eine Lizenz ertheilen für ein Lokal, das gar nicht angegeben wird — Wir bitten um Aufklärung!

Das Moralitäts Zeugnis, welches ein Bewerber um eine Tabaktrafik seinem Gesuche beizulegen hat, wird von der Polizei ausgestellt, welche jedoch darin nichts anderes sagt, als dass der betreffende Einreicher bis dahien mit der Polizei in keinem Konflikt gerathen ist. Nun gibt es aber auch manche ehrenrührige Beschäftigungen, hinter welche die Polizei nicht kommt, ins solange keine Anzeige vorliegt. Auch gibt es Leute die früher in der Provinz polizeilich beanstandet waren und wenn sie hier 6 Monate wohnen, und sich brav aufführen, von der Polizei das Wohlverhaltens Zeugnis anstandslos ausgefolgt erhalten. Die Finanz-Behörden sind allerdings der Meinung, dass sie keine Sittenrichter sind und dass sie daher der Charakter des Einreichers um eine Trafik-Lizenz nichts zu kümmern hat. Indess vergisst man ganz darauf, dass unter dem Schutze des Ungarischen Wappens und der Bezeichnung »kön. ung.« lediglich doch nur anständige Geschäfte betrieben werden dürfen. Daraus folgt aber, dass man den Charakter des Bewerbers um eine Tabaktrafik sehr genau untersuchen muss. Haben die Finanz Directionen hiezu nicht die nöthige

Zeit, dann muss man ihnen diesen Zweig der Tabak-Regie Verwaltung überhaupt aus Händen nehmen. Die riesig zunehmende Arbeitslast welche die Finanz-Directionen zu bewältigen haben, lassen diese Eventualität als für das Tabak-Monopol sehr förderlich erscheinen.

Unsaubere Geschichten. Eigentlich sind diese Zeilen mehr an die hauptstädtische Polizei gerichtet als an die competente Finanz Behörde, welcher jede Tabaktrafik untersteht. Die Polizei als Hüterin des Gesetzes über Zucht und Sitte, sie musste ein wenig Umschau halten,* welcher Kategorie manche Verschleisserin der Hauptstadt angehört. Vielleicht wird sie dann darüber staunen, dass sie selber die Moralitätszeugnisse, behufs Erlangung einer Tabaktrafik, auch solchen Personen ausgestellt hat, die nichts weniger als einen moralischen Lebenswandel geführt haben. Von vielen Seiten kommen uns Anzeigen zu, dass es in der Hauptstadt auch solche Tabaktrafiken gibt, wo ausser Tabak, Zigarren und Zigaretten auch andere Angebote erfolgen, welche Letztere den Liebesbedürfnissen Rechnung tragen. Es gibt in der Hauptstadt Tabaktrafiken, welche um ganz

deutlich zu sprechen, die versteckte Kippelei betreiben. Vor ungefähr 20 Jahren, hatte man in der Hauptstadt mit ganz derselben Kalamität zu kämpfen. Damals vermochte ebenfalls nur das energische Einschreiten der Polizei dem skandalösen Treiben, abzuwehren. Seit Jahresfrist fängt dasselbe wieder an. Es kann natürlich nicht unsere Sache sein, hier nähere Angaben zu machen, auch wäre es die Pflicht der Finanz-Direktion vor Ertheilung der betreffenden Lizenzen gewesen die Recherchen zu pflegen. Wo es gilt irgend einen armen Teufel zu erwischen, ob er seine ihm gehörige Trafik verkauft da hat man schon Mittel genug das auszuschnuffeln, aber für derlei «Kleinigkeiten» gibt es kein Mittel. Und darum bleibt auch diesmal nichts anderes übrig, als dass wir die hauptstädtische Polizei ersuchen, derlei Tabaktrafiken auszuforschen. Es ist dies zwar sehr schwer, weil die ehrenwerthen Leute häufig ihre Namen wechseln, aber endlich muss es der Polizei doch gelingen. In solchen Fällen aber, wo nur der geringste Verdacht auftaucht, wäre es praktisch derartig Trafiken unter Polizeiaufsicht zustellen.

A legjobb gyúfa a legolcsóbb!!

Kétségtelenül ilyen a következő, mindenütt jól ismert fajta:

Biztonsági gyújtó:

Honvédszobor gyújtó
Millenium
Népgyufa
Buzbrothers (svédgyufa
karddal)

Krokodil gyufa
Eiffel torony gyufa
Telegráf

Szalon gyújtó:

Millenium gyújtó
Népgyufa
Germán gyufa
Krokodil
Pearlmatches.

Ezen fajok, kitűnő minőségüknél fogva, több világkiállításon nyertek díjakat legutóbb Párisban 1900-ban, Grand Prix-t és arany érmet. (Pojatzi cég.)

Raktárak Budapesten:

DARVAS S. ÉS TÁRSA
V., Hold-utca 9.

LOTTER ÁGOST
VI., Kemnitzer-utca 10.